

Utrecht, 8 september 2023

Onderwerp: Reactie vanuit Divosa op wetsvoorstel ‘van school naar duurzaam werk’

Inleiding

Graag reageren wij namens Divosa, de vereniging van gemeentelijke directeuren en leidinggevenden in het sociaal domein, op het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk, wat voorligt ter consultatie.

In alles wat zij doet stelt Divosa zich drie vragen: Is het uitvoerbaar? Kan het slimmer in de verbinding? En is het zo inclusief mogelijk voor inwoners? Met deze bril op hebben wij het wetsvoorstel gelezen en gesproken met onze leden. In deze reactie lichten we enkele (potentiële) knelpunten uit en doen wij graag een aantal directe aanbevelingen, waarvoor wij de aandacht van de ministeries van SZW en OCW vragen.

In de basis zijn wij positief over het wetsvoorstel. Het is een mooie eerste aanzet tot een sluitende ketenaanpak in de ondersteuning van jongeren naar duurzaam werk of terug naar school. Een ambitie die Divosa van harte ondersteunt. Een compliment aan SZW en OCW is daarnaast op zijn plaats voor het gedegen proces dat is doorlopen met de organisatie van onder andere regiobijeenkomsten in het land, klankbordgroepen en webinars.

Het wetsvoorstel sluit aan op samenwerking die in de regio al een realiteit is tussen scholen, gemeenten en andere partners. Het is goed dat met dit wetsvoorstel wordt beoogd deze samenwerking wettelijk te verankeren en structureel te financieren.

We gaan hieronder in op een drietal punten waarvoor we uw aandacht vragen.

Doelgroep wetsvoorstel

In inwoners met een lagere en vaak ook een meer praktische opleiding wordt in Nederland het kortst geïnvesteerd vanuit het onderwijssysteem en is uitkeringsafhankelijkheid het meest waarschijnlijk. De groep schoolverlaters vanuit het vso en pro is een kwetsbare groep die zowel in het onderwijs als op de arbeidsmarkt tegen barrières aanloopt. Hoewel het wetsvoorstel een integrale aanpak voorstaat, kan hier door pro en vso niet op te nemen geen sprake van zijn.

Divosa vindt het daarom belangrijk dat juist deze groepen schoolverlaters vanuit het vso en pro wel worden meegenomen. Dit betekent naast dezelfde verantwoordelijkheid ten aanzien van nazorg en loopbaanbegeleiding, gelijke financiële middelen als het mbo.

Samenwerking tussen partijen in de regio

Divosa onderschrijft het belang van regionale samenwerking. Dit is nodig om als gemeenten de verbinding te leggen met onderwijs (en werkgevers) en zo gezamenlijk resultaten te boeken. Het wetsvoorstel heeft dan ook terecht aandacht voor deze samenwerking.

Tegelijkertijd constateren we dat er te veel vanuit een blauwdruk wordt gedacht en te veel wordt gekeken naar “het hoe”. Divosa zou graag zien dat de praktische uitwerking meer bij de afzonderlijke regio's komt te liggen waar kennis en ervaring vanuit de uitvoering zit. Hiermee kan er invulling gegeven kan worden aan de regionale ‘couleur locale’. Het wetsvoorstel zou hier meer op hoofdlijnen moeten blijven: meer op de ambitie en te behalen doelen, minder procesmatig op de invulling.

Op dit moment is voor Divosa onvoldoende inzichtelijk of de keuze voor Doorstroompunt-regio's in dit wetsvoorstel ten opzichte van arbeidsmarktregio's belemmerend werkt; immers, deze structuur is al de dagelijkse realiteit in het land. Divosa volgt vanuit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk het onderzoek naar de regio-indeling met belangstelling.

De bovengenoemde dagelijkse realiteit is ook van toepassing op de gemeente zelf. Hoewel het wetsvoorstel een onderscheid schetst tussen de gemeente als uitvoerder van de Participatiewet enerzijds en de gemeente als uitvoerder van het Doorstroompunt anderzijds, is er nog altijd sprake van één gemeentelijke organisatie. In plaats van schotten op te trekken zou het wetsvoorstel meer recht doen aan de gestelde ambitie om te komen tot een sluitende aanpak door juist ruimte te bieden aan gemeenten om te bepalen hoe zij invulling geven aan de uitvoering van deze wet.

Tot slot roept Divosa op de verantwoording beperkt te houden. Zet het regionaal plan in als instrument om goede samenwerking te borgen, maar beschouw het plan niet als een te behalen doel op zich.

Uitbreiding van taken en uitvoerbaarheid

Eén van de vier maatregelen uit het wetsvoorstel is dat gemeenten een rol krijgen bij het ondersteunen van jongeren naar werk, die zelfstandig of met lichte ondersteuning van school of het Doorstroompunt hun weg op de arbeidsmarkt niet kunnen vinden. De ondersteuning van de gemeente kan al starten tijdens de schooltijd. Hiervoor is €9,9 miljoen beschikbaar gesteld. Naast het feit dat Divosa onvoldoende inzicht heeft in hoe dit bedrag tot stand is gekomen, vestigt zij graag de aandacht op het feit dat er sprake is van grote tekorten voor de ondersteuning van mensen binnen de Participatiewet. Dit blijkt uit een analyse van Berenschot uit 2021¹. Gemeenten moeten inwoners begeleiden vanuit schaarste van middelen en noodgedwongen keuzes maken hierin. Dit wetsvoorstel valt binnen deze realiteit.

Divosa blijft graag in gesprek met de ministeries van SZW en OCW en denkt graag mee over de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel. Uiteraard zijn we van harte bereid nadere uitleg te geven bij deze reactie.

¹ <https://www.berenschot.nl/nieuws/fors-extra-geld-nodig-voor-uitvoering-van-de-participatiewet>

